

IULIAN MARCEL CIUBOTARU*

OBSERVAȚII CU PRIVIRE LA OBÂRȘIA MITROPOLITULUI GHEORGHIE AL II-LEA AL MOLDOVEI**

Mitropolitul Gheorghe al II-lea al Moldovei a fost mult timp un personaj foarte puțin cunoscut în istoriografia română, iar acest lucru nu s-a datorat dezinteresului manifestat de istorici. Dimpotrivă, persoana acestui ierarh român din veacul XVI a trezit de timpuriu curiozitate în rândul celor care studiază trecutul, mai ales prin felul morții sale, unic în spațiul moldovenesc: Gheorghe al II-lea a fost ars de viu de către Ioan Vodă cel Cumplit, în 1572. Acuzat de sodomie și hulit în rândurile clerului moldovenesc din a doua jumătate a secolului XVI, figura acestui ierarh din Moldova medievală a rămas singulară, excentrică și neobișnuită. Mult timp nu s-au cunoscut nici măcar anii săi de păstorie, fiind considerat, fără temei, cel care l-a înlocuit pe cronicarul Macarie în perioada 1548-1551 la conducerea Mitropoliei Țării de Jos¹. S-a crezut, de asemenea, că a fost mitropolit la Suceava până la începutul domniei lui Alexandru Lăpușneanu, care l-ar fi alungat din scaun, instalându-l în locul său pe Grigorie, cu metania la Mănăstirea Neamț². Am arătat însă, cu altă ocazie, că trebuie să se renunțe la această perspectivă, dat fiind că mitropolitul Gheorghe era încă în scaunul arhieresc de la Suceava chiar și la 22 iunie 1553³, părăsind ulterior înalta demnitate pe care a ocupat-o pe la mijlocul anului 1551, atunci când Grigorie Roșca a fost nevoit să se retragă de la conducerea Bisericii moldovenești.

Gheorghe al II-lea apare întâia oară ca mitropolit într-un uric emis la 7 octombrie 1551⁴, apoi într-un alt document din 19 februarie 1552⁵, fiind succedat în demnitatea de

---

* Doctorand al Facultății de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

** Această cercetare a fost susținută mai întâi din bursa primită în cadrul proiectului POSDRU 159/1.5/S/137832, „Minerva – Cooperare pentru cariera de elită în cercetarea doctorală și postdoctorală”, apoi din fondurile programului european ERASMUS MUNDUS Proiect EMERGE (Erasmus Mundus European Mobility with Neighbouring ReGion in the East), Action 2 – Strand 1 (2009-2013), Grant Agreement no. 2011-2576/001-001-EMA2 (Lot 8: Moldova, Ukraine, Belarus).

¹ Opinie exprimată, printre alții, și de Mircea Păcurariu (vezi *Contribuții la istoria Mitropoliei Moldovei în secolul al XVI-lea*, în *MMS*, anul LI, nr. 3-4, martie-aprilie 1975, p. 232).

² Alexandru Găină, *Biserica Ortodoxă din Moldova în timpul domniilor lui Alexandru Vodă Lăpușneanu (1552-1561; 1564-1568)*, în „Studii teologice”, seria a II-a, anul XXVIII, nr. 7-10, septembrie-decembrie 1976, p. 659.

³ Iulian Marcel Ciubotaru, *Egumenii Mănăstirii Neamț în secolul al XVI-lea*, în Anamaria Macavei, Roxana Dorina Pop (coordonatori), *Imaginea în istorie. Tipologii în societatea de ieri și de azi*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2014, p. 62-73.

⁴ *DRH*, A. Moldova, vol. VI (1546-1570), întocmit de Ioan Caproșu, București, Editura Academiei Române, 2008, nr. 69, p. 123.

⁵ *Ibidem*, nr. 74, p. 128-129; *Uricarul sau colecțiune de diferite acte care pot servi la istoria românilor*, vol. XXV, editat de Theodor Codrescu, Iași, 1895, p. 11.

întâistătător al Bisericii din Moldova de Grigorie al II-lea de la Neamț⁶. Retrăgându-se din scaunul de mitropolit cel mai devreme la sfârșitul anului 1553 sau la începutul celui următor, Gheorghie al II-lea a fost părtaș, alături de câțiva boieri, la comploturile din 1555, de îndepărtare a lui Alexandru Lăpușneanu de la conducerea Moldovei⁷; fapt care, precum se știe, nu a avut sorti de izbândă, astfel încât, cel mai probabil, mitropolitul a trebuit să pibegească în străinătate, revenind ulterior în țară și retrăgându-se la mănăstirea sa de metanie, Bistrița.

Despre moartea acestui ierarh, petrecută atunci când nu mai ocupa de mult nici o demnitate bisericească, ne relatează cronicarul Azarie, care precizează: „Dacă se afla pe undeva aur, se repezea și-l aducea la dânsul [Ioan Vodă cel Cumplit – n.n.], căci era robul aurului. A lipsit chiar și pe ostași de leafa lor. A aruncat chiar și pe episcopul Gheorghie în focul atotmistuitor, *căci și acesta era lacom și foarte sgârcit* [s.n.] și a pus mâna pe averea lui care era mare”⁸.

Plecând de la câteva documente de proprietate din veacul XVI, voi încerca, în rândurile care urmează, să prezint câteva informații despre familia acestui ierarh moldovean.

*

În iulie 1583, surorile fostului mitropolit de Suceava, Nastasia călugărița și Nastea, dăruiesc Mănăstirii Bistrița satele Tâmpeschi și Mânjești, „ca să le fie lor de pomenire ca și fratelui lor, fostului mitropolit Gheorghie”⁹. Până să ajungă însă la această hotărâre, cele două surori, alături de un strănepot, pe nume Drăgan, s-au judecat de mai multe ori cu monahii de la Mănăstirea Bistrița în privința stăpânirii domeniilor menționate, precum și altor teritorii („o bucată de pământ din hotarul Gugeștilor până în

⁶ Ioan Ivan, Scarlat Porcescu, *Mănăstirea Neamț*, cu un cuvânt înainte de Înalt Prea Sfințitul Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Iași, 1981, p. 284; Matei Corugă, *Gheorghie al II-lea și Grigorie de la Neamț, doi mitropoliți necunoscuți ai Moldovei din secolul al XVI-lea*, în *BOR*, anul LXXXIX, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 1971, p. 1239-1243.

⁷ Un document din decembrie 1555 amintește despre „Negrilă și despre mitropolit, care au fugit din țara Moldovei și i-a ținut la el voievodul Rusiei și le-a dat drumul din Polonia și i-a condus până mai sus de Jaroslaw, dându-le pentru hrană două sute de zloți ungurești, i-a călăuzit domnul Prokop, fratele domnului voievod al Rusiei. Acum ei se află la împăratul turcesc, împreună cu acel voievod și cu alții, încât s-au adunat mulți dușmani [ai lui Alexandru Lăpușneanu – n.n.]; ei oferă împăratului turcesc o mare bucată de țară din munți, de la granița ungurească și până la Nistru și ținuturile Orhei și Lăpușna și ținutul Chigheciului [...]. Toate acestea le pune la cale Negrilă, care a fugit de la domnul nostru și mitropolitul, care nu sunt prieteni ai domnilor creștini și roagă pe împăratul turcesc să dea aceluia domnia Țării Moldovei” (vezi Th. Holban, *Documente externe (1552-1561)*, în *SRdI*, tom 18, 1965, nr. 3, p. 673). Trebuie precizat că actul citat în cuprinsul acestei note nu poate fi din 1553, așa cum s-a spus (vezi Bogdan-Petru Maleon, *Clerul de mir din Moldova secolelor XIV-XVI*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, p. 201), întrucât la acea dată mitropolitul Gheorghie păstora încă în scaunul de la Suceava.

⁸ *Cronica lui Azarie*, în *Cronicile slavo-române din secolele XV-XVI*, publicate de Ioan Bogdan, ediție revăzută și completată de P. P. Panaitescu, București, Editura Academiei, 1959, p. 149 (varianta românească). Potrivit unor relatări, Ioan Vodă cel Cumplit l-a acuzat de mitropolitul Gheorghie de sodomie, faptă despre care *Îndreptarea legii* prevede: „De să va afla neștine de în clirosul besearicii să fie sodomlean, acela se va sărăci de toate, după cum scrie pravila besearicii, de tot binele ce va fi având de la besearică se va lipsi și-l vor opri și de la besearică și-l vor duce de-l vor închide într-o mănăstire departe; și mai vârtos il vor lepăda de tot și cu totul de cinstea lui, și atunci se va da pre mâna judecătorului celui mirenesc să-l certe cu moarte, ce să zice să-i tae capul” (vezi *Îndreptarea legii – 1652*, București, Editura Academiei, 1962, glava 333, p. 304-305).

⁹ *DRH*, A. Moldova, vol. VII (1571-1584), întocmit de Ioan Caproșu, București, Editura Academiei Române, 2012, nr. 490, p. 597-599; *DIR*, A. Moldova, veacul XVI, vol. III (1571-1590), București, Editura Academiei, 1951, nr. 274, p. 221-222.

hotarul Tătărașilor¹⁰). Petru Șchiopul a judecat în iulie 1583 procesul în cauză, însă ținând cont de faptul că „aceste sate n-au fost lor ocină de baștină, ci au fost numai de la cumpărătura lui Gheorghie mitropolitul, de la Andreica și de la surorile lui: Anușca, Varvara, Sofiica, Marina, feciorii lui Dan Davidescu”¹¹, a dat dreptate monahilor bistrițeni. Precum s-a văzut, cele două surori s-au conformat hotărârii domnești, însă strănepotul acestora, Drăgan, deși „n-a vrut să să lasă, de bună voia lui, cu părțile sale, ci au vrut să stăpânească dintru acele de mai sus zise sate”, nu a avut încotro și a acceptat judecata domnească. Pe baza acestui document s-a demonstrat că mitropolitul Gheorghie al II-lea avea „stare boierească”, întrucât „făcea parte dintr-o familie care avea dreptul să dețină proprietăți și se lupta pentru rotunjirea lor”¹².

Cu doi ani mai devreme ca dania surorilor mitropolitului Gheorghie să aibă loc, la 18 octombrie 1581, Iancu Sasul judecă stăpânirea unor părți din satele Mânjești, Tâmpesți și Bungești. Neînțelegera se iscase între aceiași călugări bistrițeni și „Ihnat și surorile lui Dochia și Greaca și fratele lor Vasilie și sora lor Mica și fratele lor Cârstea și sora lor Grozava, copiii lui Ion și unchii lor Trifan și Costin și Ihnat și sora lor Parasca, copiii lui Lucăi, toți nepoții lui Dan Davidescu și vara lor Drăgaia, fiica lui Drăgan, deasemenea nepoata lui Dan Davidescu”¹³. Nu se poate trece cu vederea peste *înrudirea* dintre cei implicați în cele două procese la care am făcut trimitere. De exemplu, despre Drăgan știm, din uricul emis în iulie 1583, că era strănepot al surorilor mitropolitului Gheorghie (deci și al acestuia din urmă). Însă fiica lui Drăgan (să observăm că în octombrie 1581 nu Drăgan s-a înfățișat în fața voievodului, precum s-a întâmplat în iulie 1583, ci fiica acestuia), Drăgaia, era rudă cu cei care contestau stăpânirea monahilor bistrițeni în octombrie 1581, amintiți mai sus. Această Drăgaia era vară primară cu nepoții Lucăi, ceea ce înseamnă că Drăgan, tatăl Drăgaiei, era nepot de frate pentru Luca, așadar Drăgaia făcea parte din aceeași generație cu copiii lui Ion. Ajunși în acest punct, ni se pare evident că mitropolitul Gheorghie era rudă cu familia lui Dan Davidescu, chiar dacă în iulie 1583 Petru Șchiopul menționează despre satele Tâmpesți și Mânjești că „n-au fost lor [surorilor mitropolitului și strănepotului acestora, Drăgan – n.n.] ocină de baștină”, ceea ce corespunde realității, dat fiind că mitropolitul cumpărase satele cu pricina în februarie 1552. Într-adevăr, domeniile în cauză nu erau „ocină de baștină” acestor personaje, aparținând, în schimb, unor rude apropiate, mai sus numite. Rezultă de aici că mitropolitul era rudă cu Andreica și surorile lui, Anușca, Varvara, Sofiica și Mariica, fiicele lui Dan Davidescu. Doi dintre acești copii, respectiv Andreica și Marica (care foarte probabil este identică cu Marina din uricul emis în iulie 1583), vând, alături de Trifan, fiul lui Luca, la 2 decembrie 1549, unui Ion și fiului său Grigorie bucățile lor din satul Tâmpesți, pentru care tatăl lor, Dan, avea uric de întăritură de la Ștefan Voievod (acesta trebuie identificat cu Ștefan cel Tânăr, dat fiind că Iliș Rareș îl numește „vărul domniei mele”¹⁴). Documentul emis în decembrie 1549 aduce un amănunt genealogic extrem de important: Trifan era nepot al lui Andreica și al Maricăi, ceea ce înseamnă că cei doi cinci copii ai lui Dan Davidescu nu făceau

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*.

¹² Ștefan S. Gorovei, *Originea socială a înaltului cler monahal*, în *ArhGen*, II (VII), nr. 3-4/1995, p. 184-185.

¹³ *DIR*, A. Moldova, veacul XVI, vol. III, nr. 228, p. 176; Th. Codrescu, *Uricarul*, vol. XXV, p. 12-13.

¹⁴ *DIR*, A. Moldova, veacul XVI, vol. I, nr. 528, p. 586. Această identificare nu trebuie pusă la îndoială, dat fiind că în alt uric Iliș Rareș exprimă și mai explicit acest lucru: „vărul domniei mele, Ștefan voievod cel Tânăr” (vezi *ibidem*, vol. II, nr. 8, p. 10).

parte din aceeași generație cu fiii lui Luca, abia acesta din urmă fiind văr cu fiii lui Dan Davidescu. Mai trebuie precizat că mitropolitul Gheorghie cumpărase satele Mânjești, Tâmpeschi și o bucată de pământ aflată în hotarul Bungeștilor, la 19 februarie 1552, de la copiii lui Dan Davidescu: Andreica, Anușca, Varvara, Sofiica și Marina, pentru o mie o sută zloți tătărași¹⁵. Deși uricul în cauză nu amintește, cunoaștem astăzi, grație însemnărilor de mai sus, că mitropolitul a cumpărat domeniile respective de la rudele sale, intervenea deci, în acest caz, dreptul de preempțiune.

Un uric emis la 1 decembrie 1581 permite o identificare mult mai clară a relațiilor de rudenie din familia mitropolitului Gheorghie. La această dată, doar una din surorile mitropolitului, este vorba despre Nastea, alături de fiul (Ion) și nepotul ei (Drăgan), se judecă în fața divanului domnesc pentru două iazuri cumpărate de „Gheorghie episcop”, pentru care monahii de la Bistrița plătesc o sută șapte zloți tătărași rudelor fostului mitropolit¹⁶. Uricul din decembrie 1581 aduce un amănunt foarte important: Ion era fiul Nastei, deci nepot de soră al mitropolitului. Însă, precum s-a văzut, copiii acestui Ion sunt arătați în actul din octombrie 1581: Ihnat, Dochia, Greaca, Vasilie, Mica, Cârstea și Grozava, deci toți aceștia erau nepoții de fiu ai Nastei, sora mitropolitului. Să mai observăm că Ion, fiul Nastei (numit astfel în decembrie 1581), este arătat în actul emis la 18 octombrie 1581 ca fiind „al Lucăi”, deci copil al acestuia (alături de alții, ale căror nume apar, de asemenea, în act). Rezultă de aici că sora mitropolitului, Nastea, era soția acestui Luca, mariaj din care au rezultat cinci copii (Ion, Trifan, Costin, Ihnat și Parasca). Totodată, în uricul din octombrie 1581 se precizează despre copiii lui Ion (Ihnat, Dochia, Greaca, Vasilie, Mica, Cârstea, Grozava) și unchii acestora (Trifan, Costin, Ihnat și Parasca) că fetele și băiatul lui Dan Davidescu erau „alte rude ale lor”, ceea ce corespunde, precum s-a văzut, realității. S-ar înțelege astfel că Dan Davidescu era frate cu Luca, iar frații lui Ion și copiii acestuia erau nepoți și strănepoți de frate pentru Dan Davidescu, ceea ce, potrivit uricului din decembrie 1549, nu corespunde realității. Luca trebuie să fi fost un copil al unui frate de-al lui Dan Davidescu, numai în acest fel justificându-se faptul că fiii lui Luca erau considerați nepoți ai fiilor lui Dan Davidescu. Deci acesta din urmă nu era frate cu Ion, așa cum considera Alexandru Gonța¹⁷, întrucât Ion era nepotul unui frate (al cărui nume nu s-a păstrat) de-al lui Dan Davidescu. Dacă Ion ar fi fost frate cu Dan Davidescu ar însemna că frații lui Ion erau, de asemenea, frați cu Dan Davidescu, ceea ce, potrivit uricului de la 18 octombrie 1581, nu este adevărat, întrucât atât frații lui Ion, cât și copiii acestuia sunt numiți „toți nepoții lui Dan Davidescu”. În lumina acestor interpretări, nici Mica, una din fiicele lui Ion, nu mai poate fi prezentată ca nepoată a lui Dan Davidescu¹⁸, ci ca strănepoată de frate al aceluiași personaj. După cum s-a observat, personajul care a permis realizarea acestor conexiuni genealogice este Ion, arătat ca fiu al Nastei, sora mitropolitului. Dar unchii copiilor lui Ion erau, potrivit uricului de la 20 octombrie 1581, „copii[i] Lucăi”, ceea ce înseamnă că Ion era, la rândul său, băiatul acestui Luca care, precum am arătat mai sus, nu putea fi decât soțul Nastei, sora mitropolitului Gheorghie.

În ceea ce îl privește pe Drăgan și pe fiica acestuia, în uricul din octombrie 1581 se afirmă că Drăgaia era vara copiilor lui Ion, băiatul Lucăi, ceea ce ar însemna că Drăgan făcea parte din aceeași generație cu fiii Lucăi, prin urmare, acest Drăgan era

¹⁵ *Ibidem*, p. 9-10.

¹⁶ *Ibidem*, vol. III, nr. 231, p. 177-178.

¹⁷ *Indicele numelor de persoane*, p. 316.

¹⁸ *Ibidem*, p. 448.

copilul unui frate sau al unei surori a lui Luca. Să mai observăm că Drăgan apare atât ca nepot cât și ca strănepot al celor două surori ale mitropolitului, fapt care trebuie pus pe seama unei erori strecurate într-unul din cele două acte (în iulie 1583 este numit strănepot, iar la 1 decembrie 1581 apare ca nepot al Nastei, deci și al Nastasiei și al mitropolitului Gheorghie). Dacă însă observațiile de până acum sunt corecte, ar rezulta că Drăgan era nepot colateral al Nastei, soția lui Luca, abia acestuia din urmă fiindu-i nepot de frate sau soră. Totodată, din uricul emis la 1 decembrie 1581 s-ar deduce că Drăgan era fiul lui Ion, deci nepotul de fiu al Nastei, ceea ce însă nu corespunde realității. Totuși, faptul că Drăgan este numit strănepot al surorilor mitropolitului ar putea avea o explicație. Precum s-a văzut, acest Drăgan era nepot de frate pentru Luca, deci și pentru Nastea, sora mitropolitului. Însă pentru acesta din urmă, cât și pentru Nastasia călugărița, Drăgan era rudă foarte îndepărtată, întrucât era un nepot al soțului Nastei, așadar Nastasia călugărița putea avea o justificare numindu-l pe Drăgan „strănepot”, întrucât s-a raportat, probabil, la rudenția colaterală și îndepărtată între ea, fratele său, fostul mitropolit, și nepoții cumnatului său.

Cu privire la strămoșul la care aproape toți urmașii se raportau, Dan Davidescu, acesta a fost identificat de Alexandru Gonța cu hatmanul și pârcălabul Sucevei, Dan, soțul Tudosiei¹⁹ și ginerele lui Glavan vistier²⁰. La 21 august 1581 este amintită Nastasia, fiica hatmanului Dan²¹, care, foarte probabil, nu este identică cu Nastasia călugărița din uricele la care am făcut trimitere mai sus. Dacă această egalitate dintre Dan Davidescu și Dan hatmanul, afirmată, precum s-a văzut, de Alexandru Gonța, ar corespunde realității, ar însemna, luând în calcul uricul de la 21 august 1581, prin care Nastasia este arătată ca fiica hatmanului Dan, că Nastasia era sora Nastei și a mitropolitului Gheorghie, deci acesta din urmă era, la rândul său, fiul lui Dan Davidescu, ceea ce nu corespunde nicidecum realității, întrucât copiii lui Dan Davidescu sunt arătați în uricul de la 19 februarie 1552, atunci când mitropolitul Gheorghie însuși cumpără de la aceștia satele Mânjești și Tâmpesți.

Să urmărim, totuși, ce argumente ar pleda pentru un semn de egalitate între Dan hatmanul și Dan Davidescu. La 7 septembrie 1587, Anușca, fiica Dragnei și nepoata lui Dan hatman, alături de fiul ei, Pătrașco, vând lui Simion Stroici a patra parte din satul Crivești²². Această Dragna (care va pleca la Brăila luând cu ea privilegiile pentru satul Crivești), fiica hatmanului Dan²³, a mai avut și alți copii. Unul dintre ei a fost vistiernicul Zosim²⁴, nimeni altul decât întemeietorul schitului care îi va purta numele, situat pe valea Secului²⁵. De asemenea, la 30 iunie 1598 este amintită Teodosia, soția lui Dumitru uricar din Hârlău, fiica lui Toader Dragsin și a Dragnei, nepoata hatmanului Dan²⁶. Cred, așadar, că această Dragna nu este nicidecum fiica lui Dan Davidescu (așa cum ar rezulta dacă acesta și Dan hatmanul ar fi una și aceeași persoană), dat fiind că numele ei nu este trecut, în uricul emis la 19 februarie 1552, în rândul copiilor lui

¹⁹ *DIR*, A. Moldova, veacul XVI, vol. III, nr. 512, p. 422.

²⁰ *Indicele numelor de persoane*, p. 143.

²¹ *DIR*, A. Moldova, veacul XVI, vol. III, nr. 225, p. 172.

²² *Ibidem*, nr. 453, p. 367-377.

²³ *Ibidem*, vol. IV, nr. 292, p. 238.

²⁴ Amintit în uricul de la 23 iunie 1589 (vezi *ibidem*, nr. 523, p. 435).

²⁵ Alexandru Gonța, *Un așezământ de cultură de la Alexandru Lăpușneanu pe valea Secului înainte de cîntoria lui Nistor Ureche: Schitul lui Zosim*, în *MMS*, anul XXXVIII, nr. 9-12, septembrie-decembrie 1962, p. 702-704.

²⁶ *DIR*, A. Moldova, veacul XVI, vol. IV (1591-1600), București, Editura Academiei, 1952, nr. 286, p. 233.

Dan Davidescu. Despre hatmanul Dan (numele său apare în zeci de urice emise mai cu seamă în a doua jumătate a secolului XVI) sau familia acestuia, informațiile documentare sunt numeroase, însă acestea nu își găsesc rostul aici, dat fiind că investigația de față s-a concentrat asupra rudelor colaterale ale mitropolitului Gheorghie.

Mai adaug aici o ultimă observație cu privire la familia din care provenea Dan Davidescu. La 17 martie 1490, Ștefan cel Mare întărește lui Negrilă Batirescul jumătate dintr-un sat aflat la Cârligătură, „unde a fost Cârstea”. Bucata respectivă de pământ a fost cumpărată de la Mânăilă și fratele său, Danul, precum și de la Zolca și Nastea, surorile celor amintiți anterior. Despre cei patru vânzători uricul precizează că erau copiii lui Iurie Davidescu, iar pentru ocina vândută în martie 1490 dețineau uric care aparținuse bunicului lor²⁷, al cărui nume a fost șters din documentul original, dar despre care știm că fusese comis în prima jumătate a secolului XV²⁸. Așadar, nu cred că este greșit dacă îl considerăm pe Danul din actul emis la 17 martie 1490 ca fiind una și aceeași persoană cu Dan Davidescu. De altfel, un uric emis la 13 aprilie 1620 amintește despre urmașii lui Iurie Davidescu. La această dată un personaj pe nume Nemțeanul vinde a șaptea parte din jumătate din a patra parte a satului Țibucani, aflat în ținutul Neamț²⁹. Nemțeanul era fiul Anușcăi, nepot al Frăsinei și strănepot al lui Iurie Davidescu, ceea ce însă nu duce nicidecum spre concluzia că Frăsina era fiica lui Iurie Davidescu, dat fiind că urmașii direcți ai acestuia sunt arătați în uricul din martie 1490. Nici nu se poate admite că Frăsina era o fiică a lui Iurie Davidescu, născută după 1490,

²⁷ DRH, A. Moldova, vol. III (1487-1504), întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și N. Ciocan, București, Editura Academiei, 1980, nr. 79, p. 154; DIR, A. Moldova, veacul XV, vol. II (1476-1500), București, Editura Academiei, nr. 130, p. 142.

²⁸ Ar putea fi identificat cu unul dintre următoarele personaje care au ocupat această dregătorie în Moldova veacului XV: *Stanciul*, comis începând cu 14 aprilie 1435 (vezi DRH, A. Moldova, vol. I (1384-1448), întocmit de Constantin Cihodaru, Ioan Caproșu și Leon Șimanschi, București, Editura Academiei, 1975, nr. 139, p. 194); ultima sa apariție documentară datează de la 29 septembrie 1441 (*ibidem*, nr. 217, p. 304); *Burciul*, care apare întâia oară ocupând funcția de comis la 24 februarie 1442 (*ibidem*, nr. 217, p. 304); ultima sa apariție în Sfatul Domnesc se petrece la 5 aprilie 1442 (*ibidem*, nr. 220, p. 316); *Bunghe*, amintit întâia oară la 6 martie 1443 (*ibidem*, nr. 225, p. 316); ultima sa atestare în dregătoria de comis este în uricul pus în circulație la 7 mai 1443 (*ibidem*, nr. 229, p. 323); *Giurgiu*, amintit întâia oară ocupând această funcție în documentul de la 22 mai 1443 (*ibidem*, nr. 231, p. 326). Ulterior, este atestat din nou Bunghe, de la 27 mai 1443 (*ibidem*, nr. 232, p. 328) până la 25 ianuarie 1446 (*ibidem*, nr. 260, p. 369); *Luca*, apare în Sfatul Domnesc de la 28 ianuarie 1446 (*ibidem*, nr. 261, p. 370) până la 20 iulie 1446 (*ibidem*, nr. 269, p. 381); *Cascoie*, amintit la 14 ianuarie 1447 (*ibidem*, nr. 271, p. 384); *Goian*, amintit la 15 iulie 1448 (*ibidem*, nr. 280, p. 399), precum și într-un document considerat fals de editorii colecției DRH, datat 16 decembrie 1442 (*ibidem*, nr. IX, p. 430); *Giurgea*, prezent într-un singur document, emis la 5 iunie 1449 (*ibidem*, vol. II (1449-1486), întocmit de Leon Șimanschi în colaborare cu Georgeta Ignat și Dumitru Agache, București, Editura Academiei, 1976, nr. 4, p. 6). La 13 iunie 1451 comis era *Stanciul* (*ibidem*, nr. 11, p. 12), pentru ca la 10 septembrie 1452 să reapară în urice Giurgiu (*ibidem*, nr. 20, p. 23), care este prezent în acte până la 1 ianuarie 1454 (*ibidem*, nr. 39, p. 55); *Petru Erzeanu*, amintit în această dregătorie între 25 august 1454 (*ibidem*, nr. 40, p. 57) și 30 iunie 1456 (*ibidem*, nr. 61, p. 92); *Ioan Boureanu*, comis între 8 septembrie 1457 (*ibidem*, nr. 63, p. 96) și 13 august 1464 (*ibidem*, nr. 122, p. 176); *Neagu*, comis la 12 septembrie 1464 (*ibidem*, nr. 123, p. 178). Apoi apare din nou în funcția de comis Ion, la 12 noiembrie 1464 (*ibidem*, nr. 124, p. 178), după care în această dregătorie este atestat iarăși Neagu; ultima apariție documentară a acestuia din urmă se petrece la 10 august 1470 (*ibidem*, nr. 169, p. 254); *Ilea Huru*, comis între 13 august 1471 (*ibidem*, nr. 173, p. 257) și 22 mai 1476 (*ibidem*, nr. 206, p. 313); *Grozea Micotici*, comis între 11 februarie 1478 (*ibidem*, nr. 211, p. 319) și 29 mai 1484 (*ibidem*, nr. 262, p. 403); *Șandru*, comis dinainte de 14 septembrie 1486 (*ibidem*, nr. 264, p. 405), până după data emiterii uricului de la 17 martie 1490. De asemenea, la 5 decembrie 1460 (*ibidem*, nr. 97, p. 138), precum și la 3 septembrie 1473 (*ibidem*, nr. 192, p. 287) este atestat comisul *Ivașco*, iar la 18 iulie 1470 aceeași dregătorie era ocupată de *Barsu*. Totodată, într-un uric emis la 10 ianuarie 1490, se amintește despre comisul *Petru* (*ibidem*, vol. III, nr. 59, p. 113).

²⁹ DIR, A. Moldova, veacul XVII, vol. IV (1616-1620), București, Editura Academiei, 1956, nr. 580, p. 456.

întrucât la această dată nu știm dacă Iurie Davidescu mai trăia; oricum copiii săi erau maturi, implicați în acțiuni de vânzare-cumpărare.

Toate aceste amănunte din istoria neamului Davidescu se intersectează doar tangențial cu mitropolitul Gheorghie al II-lea, rudă colaterală cu cei despre care a fost vorba în textul de față. Așa cum se prezintă în acest moment, imaginea familiei Davidescu și a mitropolitului Gheorghie al II-lea nu este încă pe deplin lămurită. Pe viitor, doar noi documente ori investigații minuțioase vor putea să confirme sau să infirme unele afirmații și ipoteze exprimate în acest material.

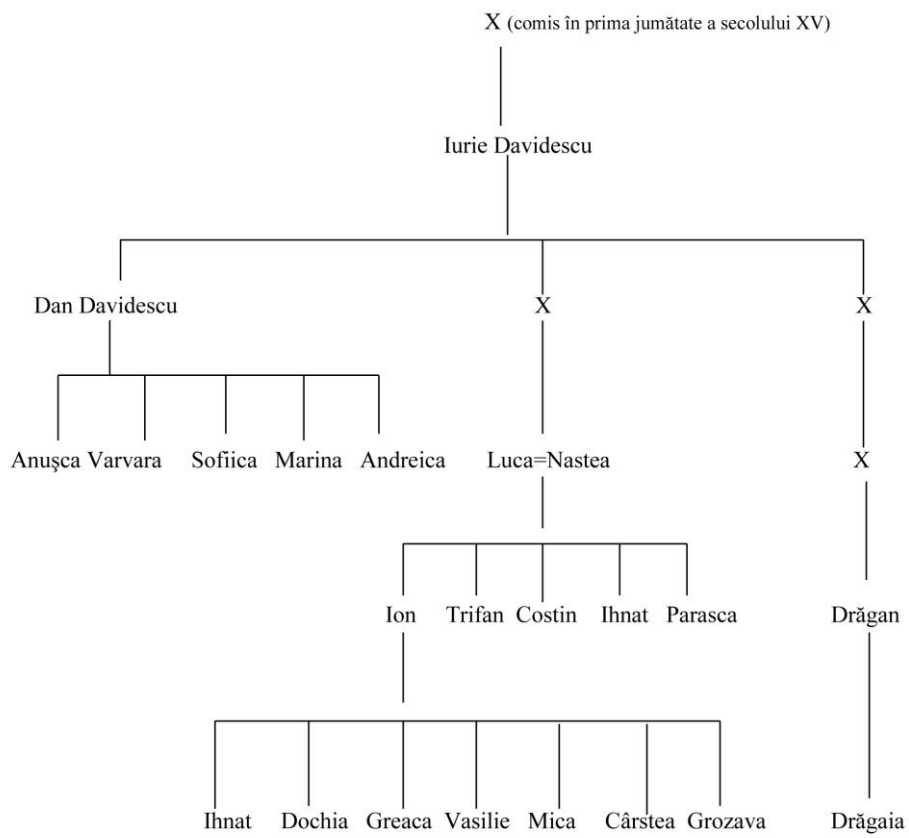
OBSERVATIONS ABOUT THE ORIGIN OF METROPOLITAN
GHEORGHIE II OF MOLDAVIA
(Summary)

Keywords: Metropolitan George II, Dan Davidescu, the village Mânjești, Tâmpеști, Neamț.

This article focuses on Davidescu family history of Neamț county, akin to George II Metropolitan of Moldavia, who died in 1572. This hierarch of the 16th century, whose biography is less known in Romanian historiography, was blamed by contemporaries, especially since John the Terrible burned alive on him, and the chronicler Azarie no has words of praise about it. Appealing to several documents of ownership of the XV-XVII centuries, the author of these lines show that a sister of Metropolitan George II was married with Luca, the nephew of Iurie Davidescu. From this marriage resulted five children, the documents can show the descendants of only one of them, named John.

ANEXE

Anexa 1. Spiță genealogică a rudelor colaterale ale mitropolitului Gheorghe al II-lea

Anexa 2. Spița genealogică a lui Iurie Davidescu